

PATOMORFOLOGIA

1. METRYCZKA	
Rok akademicki	2026/2027
Wydział	Lekarski
Kierunek studiów	Lekarski
Dyscyplina wiodąca	Nauki medyczne
Profil studiów	Ogólnoakademicki
Poziom kształcenia	Jednolite magisterskie
Forma studiów	Stacjonarne
Typ modułu/przedmiotu	Obowiązkowy
Forma weryfikacji efektów uczenia się	Egzamin
Jednostka/jednostki prowadząca/e	Katedra Patomorfologii (1M111) ul. Pawińskiego 3b, 02-106 Warszawa tel.: 22-599-16-70 e-mail: patomorfologia@wum.edu.pl https://patomorfologia.wum.edu.pl/
Kierownik jednostki/kierownicy jednostek	Prof. dr hab. n. med. Agnieszka Perkowska-Ptasińska agnieszka.perkowska-ptasinska@wum.edu.pl
Koordynator przedmiotu	Lek. Łukasz Michałowski lukasz.michalowski@wum.edu.pl Lek. Jakub Grzybowski jakub.grzybowski@wum.edu.pl
Osoba odpowiedzialna za sylabus	Lek. Łukasz Michałowski lukasz.michalowski@wum.edu.pl Lek. Jakub Grzybowski jakub.grzybowski@wum.edu.pl
Prowadzący zajęcia	prof. dr hab. n. med. Agnieszka Perkowska-Ptasińska, agnieszka.perkowska-ptasinska@wum.edu.pl prof. dr hab. n. med. Barbara Górnicka, barbara.gornicka@wum.edu.pl dr hab. n. med. Łukasz Koperski, lukasz.koperski@wum.edu.pl dr hab. n. med. Sylwia Szymańska, sylwia.szymanska@wum.edu.pl dr n. med. Magdalena Bogdańska, magdalena.bogdanska@wum.edu.pl dr n. med. Jadwiga Małdyk, jadwiga.maldyk@wum.edu.pl dr n. med. Aleksandra Starzyńska Kubicka, aleksandra.starzynska@wum.edu.pl dr n. med. Barbara Bikowska-Opalach, barbara.opalach@uckwum.pl lek. Krzysztof Kurek, krzysztof.kurek1@wum.edu.pl lek. Janina Maja Marczevska, janina.marczewska@wum.edu.pl lek. Renata Podkowińska-Polak, renata.podkowinska-polak@wum.edu.pl lek. Łukasz Michałowski, lukasz.michalowski@wum.edu.pl

	lek. Paweł Pihowicz, pawel.pihowicz@wum.edu.pl lek. Jakub Grzybowski, jakub.grzybowski@wum.edu.pl lek. Magdalena Modzelewska, magdalena.modzelewska@wum.edu.pl lek. Karol Kulbaka, karol.kulbaka@wum.edu.pl lek. Tymoteusz Czarnik, tymoteusz.czarnik@wum.edu.pl lek. Justyna Chwiejczak, justyna.chwiejczak@wum.edu.pl lek. Krzysztof Domka, krzysztof.domka@wum.edu.pl lek. Olga Gevka, olga.gevka@wum.edu.pl lek. Nastassia Lukashevich, nastassia.lukashevich@wum.edu.pl lek. Roman Romaniuk, roman.romaniuk@uckwum.pl lek. Weronika Krämer-Węgierek, veronika.wegierek@uckwum.pl lek. Wiktor Pilip, wiktor.pilip@uckwum.pl
--	---

2. INFORMACJE PODSTAWOWE				
Rok i semestr studiów	Rok III, semestr 5 i 6		Liczba punktów ECTS	16
FORMA PROWADZENIA ZAJĘĆ				
Godziny kontaktowe z nauczycielem akademickim		Liczba godzin	Kalkulacja punktów ECTS	
wykład (W)		30 (e-learning)	1,2	
seminarium (S)		33	1,4	
ćwiczenia (C)		65	2,6	
e-learning (e-L)				
zajęcia praktyczne (ZP)				
praktyka zawodowa (PZ)				
Samodzielna praca studenta				
Przygotowanie do zajęć i zaliczeń		272	10,8	

3. CELE KSZTAŁCENIA	
C1	Przedstawienie i zapoznanie studentów z podstawowymi problemami współczesnej patologii
C2	Poznanie mechanizmów powstawania podstawowych jednostek chorobowych
C3	Umiejętność korelowania obrazu makro- i mikroskopowego tkanek, narządów z obrazem klinicznym
C4	Rozpoznawanie podstawowych schorzeń przy użyciu obrazu z mikroskopu świetlnego
C5	Znajomość zasad techniki sekcyjnej i jej wykorzystania w praktyce

C6	Umiejętność interpretacji danych z różnych źródeł, w tym z patologii, dla efektywniejszej diagnostyki schorzeń o znaczeniu cywilizacyjnym (układu krążenia, nowotworów, cukrzycy itp.)
----	--

4. STANDARD KSZTAŁCENIA – SZCZEGÓŁOWE EFEKTY UCZENIA SIĘ

Symbol i numer efektu uczenia się zgodnie ze standardami uczenia się	Efekty w zakresie (zgodnie z załącznikiem do Rozporządzenia Ministra Edukacji i Nauki z 29 września 2023 r.)
Wiedzy – Absolwent* zna i rozumie:	
C.W23	przebieg kliniczny zapaleń swoistych i nieswoistych oraz procesy regeneracji tkanek i narządów;
C.W24	etiologię, mechanizmy i konsekwencje zaburzeń hemodynamicznych;
C.W25	patologię narządową, zmiany patomorfologiczne makro- i mikroskopowe oraz konsekwencje kliniczne wraz z nazewnictwem patomorfologicznym;
Umiejętności – Absolwent* potrafi:	
C.U7	powiązać obrazy uszkodzeń tkankowych i narządowych z objawami klinicznymi choroby, wywiadem i wynikami oznaczeń laboratoryjnych w celu ustalenia rozpoznania w najczęstszych chorobach dorosłych i dzieci;

*W załącznikach do Rozporządzenia Ministra Edukacji i Nauki z 29 września 2023 r. wspomina się o „absolwencie”, a nie studencie

5. POZOSTAŁE EFEKTY UCZENIA SIĘ

Numer efektu uczenia się	Efekty w zakresie
Wiedzy – Absolwent zna i rozumie:	
Umiejętności – Absolwent potrafi:	
Kompetencji społecznych – Absolwent jest gotów do:	

6. ZAJĘCIA

Forma zajęć	Treści programowe	Efekty uczenia się
-------------	-------------------	--------------------

Wykłady (e-learning)	- Wykład inauguracyjny - Typy i mechanizmy śmierci, rodzaje i technika sekcji zwłok, podstawy prawne wykonywania autopsji - Choroby serca i naczyń - Neuropatologia - Nienowotworowe choroby skóry - Nienowotworowe choroby przewodu pokarmowego - Nienowotworowe choroby wątroby - Nienowotworowe choroby nerek - Diagnostyka chorób płuc - Nowotwory wieku dziecięcego - Rak jelita grubego - Rak żołądka - Nowotwory układu wewnątrzwydzielniczego - Nowotwory tkanek miękkich - Guzy kości	- C.W25 - C.W25 - C.W24 - C.W25 - C.W23, C.W25 - C.W23, C.W25 - C.W23, C.W25 - C.W23, C.W25 - C.W23, C.W25 - C.W25 - C.W25 - C.W25 - C.W25 - C.W25 - C.W25
Seminaria	- Procesy adaptacyjne - Zapalenia - Zaburzenia w krążeniu - Zaburzenia immunologiczne - Nowotwory nabłonkowe - Nowotwory kości i tkanek miękkich - Nowotwory układu chłonnego i krwiotwórczego - Patologia naczyń	- C.W25, C.U7 - C.W23, C.U7 - C.W24, C.U7 - C.W23, C.W25, C.U7 - C.W25, C.U7 - C.W25, C.U7 - C.W25, C.U7 - C.W24, C.W25, C.U7
Ćwiczenia	(Ćwiczenia popołudniowe/mikroskopowe) - Dermatopatologia - Nowotworowe choroby układu pokarmowego - Patologia wątroby i dróg żółciowych - Patologia głowy i szyi - Patologia układu oddechowego - Patologia układu endokrynnego - Patologia układu rozrodczego męskiego - Patologia układu rozrodczego żeńskiego - Patologia gruczołu piersiowego - Patologia układu moczowego	- C.W25, C.U7 - C.W25, C.U7 - C.W25, C.U7 - C.W25, C.U7 - C.W25, C.U7 - C.W25, C.U7 - C.W25, C.U7 - C.W25, C.U7 - C.W25, C.U7 - C.W25, C.U7.
	(Ćwiczenia poranne/makroskopowe) - Wprowadzenia do ćwiczeń makroskopowych - Wątroba i trzustka - Ginekologia - Przewód pokarmowy - Układ moczowy - Płuco - Głowa i szyja - Układ endokrynnny - Patologia pediatryczna - Zaliczenie ćwiczeń makroskopowych	- C.W25, C.U7 - C.W25, C.U7 - C.W25, C.U7 - C.W25, C.U7 - C.W25, C.U7 - C.W25, C.U7 - C.W25, C.U7 - C.W25, C.U7 - C.W25, C.U7 - C.W25, C.U7

7. LITERATURA
Obowiązkowa
Kumar V, Abbas AK, Aster J: <i>Robbins PATOLOGIA</i> , wyd. 10. (3. polskie); Edra Urban&Partner, Wrocław, 2020.
Uzupełniająca
Stachura J, Domagała W: <i>Patologia znaczy słowo o chorobie</i> ; t. I-II. wyd. 3; Polska Akademia Umiejętności, Kraków, 2016, 2019.

8. SPOSOBY WERYFIKACJI EFEKTÓW UCZENIA SIĘ

Symbol przedmiotowego efektu uczenia się	Sposoby weryfikacji efektu uczenia się	Kryterium zaliczenia
C.W23, C.W24, C.W25	Kartkówki lub odpowiedzi ustne – w trakcie ćwiczeń i seminariów mikroskopowych - sprawdzające przygotowanie do zajęć	Zaliczenie u asystenta
	Wykłady – po wysłuchaniu każdego wykładu student jest zobowiązany do rozwiązania testu jednokrotnego wyboru. Liczba pytań może być różna w zależności od tematyki wykładu. Testy będą umieszczane na platformie https://e-learning.wum.edu.pl/	100% prawidłowych odpowiedzi
	Kolokwia – pięć kolokwii centralnych (dwa w semestrze zimowym i trzy w letnim): testy jednokrotnego wyboru, 30 pytań. Kolokwia przeprowadzane są przez Biuro Jakości i Innowacyjności Kształcenia WUM. Kolokwia poprawkowe – forma i termin ustalane indywidualnie u asystenta prowadzącego. Kolokwium poprawkowe musi odbyć się do końca trwania semestru, w którym odbył się I termin. Kolokwium komisyjne – organizowana jest pod koniec semestru letniego i przeznaczone jest dla studentów, którzy nie zaliczyli co najwyżej dwóch kolokwii poprawkowych (student poprawia wówczas oba kolokwia jednego dnia). Brak zaliczenia trzech kolokwii poprawkowych lub kolokwium komisyjnego skutkuje niezaliczeniem przedmiotu i niedopuszczeniem do egzaminu końcowego.	Progi ocen (I termin): -3 ≥ 18pkt -3,5 ≥ 21pkt -4 ≥ 24pkt -4,5 ≥ 27pkt -5 ≥ 29pkt
	Egzamin (w sesji letniej) - część teoretyczna – test jednokrotnego wyboru, 50 pytań, 50 minut. Egzamin przeprowadzany jest przez Biuro Jakości i Innowacyjności Kształcenia WUM. Egzamin w sesji poprawkowej (możliwe przystąpienie do dwóch terminów) - test jednokrotnego wyboru. Student poprawia tylko tę część egzaminu, z której nie uzyskał zaliczenia.	Próg zaliczenia: 30 punktów. Ostateczna ocena liczona jest z sumy punktów uzyskanych z części teoretycznej i umiejętnościowej (p. niżej).
C.U7	Zaliczenie ustne bloku ćwiczeń makroskopowych/porannych w ostatni dzień zajęć.	Zaliczenie u asystenta
	Egzamin (w sesji letniej) - część umiejętnościowa – test jednokrotnego wyboru, 50 pytań, 75 minut. Egzamin przeprowadzany jest przez Biuro Jakości i Innowacyjności Kształcenia WUM. Dwa terminy egzaminu poprawkowego – w sesji poprawkowej, test jednokrotnego wyboru. Student poprawia tylko tę część egzaminu, z której nie uzyskał zaliczenia.	Próg zaliczenia: 30 punktów Ostateczna ocena liczona jest z sumy punktów uzyskanych z części teoretycznej i umiejętnościowej (p. niżej).
C.W23, C.W24, C.W25 C.U7		Progi ocen – egzamin: -3 ≥ 60pkt -3,5 ≥ 71pkt -4 ≥ 81pkt -4,5 ≥ 91pkt -5 ≥ 96pkt Do końcowego wyniku punktowego z egzaminu dopisywane są punkty osobom ze średnią ocen powyżej 4,0 ze wszystkich kolokwii zdanych w I terminie: a) za średnią 4,01 – 4,25 dodane zostaną 2 punkty, b) za średnią 4,26 – 4,5 dodane zostaną 3 punkty, c) za średnią 4,51 – 5,0 dodane zostanie 5 punktów. Warunkiem dopisania punktów do wyniku końcowego jest uzyskanie z

		każdej z części egzaminu (przed dodaniem tych punktów) co najmniej 30 punktów.
--	--	--

9. INFORMACJE DODATKOWE

A. ĆWICZENIA MAKROSKOPOWE/PORANNE:

1. Trwają 2 tygodnie i odbywają się w Katedrze Patomorfologii, ul. Pawińskiego 3b.
2. W pierwszym dniu zajęć studenci oczekują na asystenta pod Aulą Wykładową Zakładu (III piętro). W kolejnych dniach zajęcia odbywają się na Sali Ćwiczeniowej (piętro 0) i konieczne jest posiadanie własnego fartucha. Zakład udostępnia studentom rękawiczki ochronne.
3. Obecność na wszystkich zajęciach porannych jest obowiązkowa. Spóźnienie na zajęcia przekraczające 15 minut jest jednoznaczne z nieobecnością na zajęciach.
4. W przypadku nieobecności na zajęciach student zgłasza mailowo do sekretariatu (patomorfologia@wum.edu.pl) prośbę o zorganizowanie możliwości uczestniczenia w ocenie materiału pooperacyjnego na pracowni makroskopowej, a ponadto pisze referat z tematyki opuszczonych zajęć. Szczegółowe wytyczne na temat pracy pisemnej i jej formy uszykuje się od asystenta, który prowadził zajęcia w danym dniu.
5. Zajęcia kończą się ustnym zaliczeniem w ostatnim dniu bloku. Studenci, którzy mają pojedynczą nieobecność, mogą przystąpić do zaliczenia warunkowo, a pełne zaliczenie uzyskują po odrobieniu nieobecności zgodnie z zasadami opisanymi powyżej.
6. Nieobecności powinny zostać zaliczone do końca semestru, którego dotyczą.
7. Szczegółowy program z tematyką, godzinami oraz lokalizacją poszczególnych zajęć dostępny jest na stronie internetowej Zakładu.
8. Obowiązuje kategoriyczny zakaz wchodzenia na salę ćwiczeniową bez obecności asystenta, wnoszenia toreb/plecaków na tę salę oraz wykonywania zdjęć podczas ćwiczeń.
9. Student z Indywidualnym Planem lub Programem Studiów planujący uczestnictwo w zajęciach z inną, niż ta do której jest przypisany, grupą studencką, jest zobowiązany dostarczyć prośbę o zmianę terminu zajęć wraz z dokumentem potwierdzającym Indywidualny Plan/Program Studiów do sekretariatu Katedry, nie później niż na tydzień przed rozpoczęciem się semestru, w którym mają odbywać się zajęcia.

B. SEMINARIA/ĆWICZENIA POPOŁUDNIOWE/MIKROSKOPOWE:

1. Zajęcia trwają przez cały rok (w semestrze zimowym mają formę seminariów, w semestrze letnim ćwiczeń) w dni i w godzinach zgodnie z planem zajęć ustalonym przez Dziekanat.
2. Student jest zobowiązany do uczęszczania na seminaria/ćwiczenia mikroskopowe wraz ze swoją grupą dziekańską. Wyjątek stanowią studenci objęci Indywidualnym Planem Studiów lub Indywidualnym Programem Studiów (dawniej ITS). Formalności związane z przenosinami do innej grupy, tj. dostarczenie odpowiedniej dokumentacji do sekretariatu, należy dopełnić nie później niż na tydzień przed rozpoczęciem się semestru, w którym mają odbywać się zajęcia.
3. Spóźnienie się na zajęcia przekraczające 15 minut jest równoznaczne z nieobecnością na seminarium/ćwiczeniach w danym dniu.
5. Student jest zobowiązany przygotować się do zajęć korzystając przede wszystkim z materiałów dydaktycznych dostępnych na stronie: www.patomorfologia.wum.edu.pl w zakładce Dydaktyka -> Wydział Lekarski. Osoba prowadząca zajęcia ma prawo weryfikować wiedzę studentów przez jej ustne lub pisemne sprawdzenie. W sytuacji braku odpowiedniego przygotowania studenta do zajęć asystent ma prawo nie zaliczyć zajęć, co wiąże się z koniecznością indywidualnego zaliczenia tematyki ćwiczenia w formie wskazanej przez asystenta w terminie do najbliższego kolokwium.
6. Dwa razy w roku student może odbyć zajęcia z inną niż swoją grupą dziekańską. Student zobowiązany jest wówczas zgłosić chęć uczestnictwa (jako dodatkowa osoba) w zajęciach osobie prowadzącej. Jeśli nie ma wolnych miejsc na sali, asystent prowadzący zajęcia może odmówić przyjęcia dodatkowego studenta.
7. W przypadku braku możliwości odrobienia zajęć z inną grupą lub w przypadku trzeciej nieobecności na zajęciach ze swoją grupą student zobowiązany jest skontaktować się mailowo ze swoim asystentem w celu ustalenia szczegółów referatu, będącego formą odrobienia zajęć.
8. Nieobecności powinny zostać zaliczone do końca semestru, którego dotyczą.

C. KOLOKWIA CENTRALNE

1. Studenci zapisują się na kolokwia w wyznaczonym tygodniu dydaktycznym na wybrany termin poprzez portal egzaminacyjny.
2. Nieobecność na kolokwium należy usprawiedliwić w ciągu 3 dni roboczych od ostatniego dnia tygodnia kolokwialnego.
3. W przypadku usprawiedliwionej nieobecności student zalicza kolokwium u asystenta prowadzącego ćwiczenia/seminaria dla jego grupy dziekańskiej w formie ustalonej indywidualnie. Ocena z tego zaliczenia traktowana jest jak ocena z kolokwium centralnego.
4. Nieusprawiedliwiona nieobecność na kolokwium jest jednoznaczna z uzyskaniem oceny niedostatecznej.

D. EGZAMIN

Warunkiem dopuszczenia do egzaminu jest:

1. Obecność (zaliczenie) na wszystkich zajęciach (porannych i popołudniowych)
2. Pozytywna ocena ze wszystkich kolokwiów i zaliczenie porannego bloku
3. Odstuchanie wszystkich wykładów i zaliczenie testów po nich

„Prawa majątkowe, w tym autorskie, do sylabusu przysługują WUM. Sylabus może być wykorzystywany dla celów związanych z kształceniem na studiach odbywanych w WUM. Korzystanie z sylabusu w innych celach wymaga zgody WUM”

UWAGA

Końcowe 10 minut ostatnich zajęć w bloku/semestrze/roku należy przeznaczyć na wypełnienie przez studentów
Ankiety Oceny Zajęć i Nauczycieli Akademickich